

Eiropas kampaņa 2008-09: risku novērtēšana Eiropas Labas prakses balvu atlases procedūra

Pamatinformācija

Eiropas kampaņu organizē Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra sadarbībā ar dalībvalstīm un Eiropas Savienības prezidentūru. Viena no šīs kampaņas atbalsta darbībām ir Eiropas Labas prakses balva, ko piešķir par labas prakses piemēru, novēršot risku darba vietās, saistībā ar izvēlēto tēmu (risku novērtēšana).

Mērķi

Eiropas Labas prakses balvas nolikuma mērķi ir:

- atbalstīt un popularizēt Eiropas kampaņu un Eiropas darba drošības un veselības aizsardzības nedēļu;
- parādīt ar piemēriem visiem Eiropas darba devējiem un darbiniekiem, kā arī starpniekiem, ieskaitot sociālos partnerus, DDVA speciālistus, praktizētājus un citus, sniedzot palīdzību un informāciju darbavietas līmenī;
- palielināt labas prakses informācijas pieejamību, kā arī atbalstīt apmaiņu ar šādu informāciju;
- kā mērķi nostiprināt laba risku novērtējuma veikšanu, sniedzot skaidru apliecinājumu praksē paveiktajam, lai panāktu efektīvu un pragmatisku risku pārvaldību;
- identificēt uzņēmumos darbības, kas sekmē risku novērtēšanu;
- izteikt atzinību uzņēmumiem vai organizācijām, kas sniegušas izcilu un radošu ieguldījumu, lai uzlabotu risku novērtējumu un risku pārvaldību.

Struktūra

Eiropas nedēļas Labas prakses balvas konkurss notiek divās kārtās; vispirms notiek atlase valsts līmenī, un pēc tam Eiropas žūrija apstiprina un novērtē Aģentūrai iesniegtos piemērus.

1. posms – labas prakses piemēru apzināšana valsts līmenī¹

Kontaktpunkti apkopo pašreizējos labās prakses piemērus saistībā ar kampaņas tēmu. Publicitātes nolūkos vispārīgā informācija tiek sniegta „Labas prakses informācijas lapā”, ko ievieto arī aģentūras tīmekļa vietnē². Potenciālie labās prakses piemēru avoti ir šādi:

- pašreizējās informācijas noteikšana par labo praksi saistībā ar tēmu, kuru organizē vai kas zināma valsts tīklā un ar attiecīgo starpnieku un kontaktu starpniecību, ieskaitot izglītības kopienas;
- īpašu valsts pasākumu noteikšana par tēmu, kas izvēlēta no konkursiem vai apbalvošanas pasākumiem;
- piemēru meklēšana ar preses un citādas publicitātes starpniecību, ieskaitot informatīvos izdevumus, žurnālus, tīmekļa vietnes, konferences un izstādes.

Lai pēc iespējas samazinātu dalībvalstu darba apjomu, ieteicams valsts līmenī piemērus apzināt tādā pašā formātā kādu prasa Aģentūra (sk. 3. posmu turpmākajā tekstā).

¹ Labas prakses definīciju un plašāku informāciju sk. A pielikumā.

² Daudzas dalībvalstis veido arī modificētu šo procedūru versiju, kas pieejama to tīmekļa vietnēs.

2. posms – piemēru izvērtēšana valsts līmenī

Koordinācijas centriem jāorganizē trīspusēja izvērtēšana, lai izraudzītos divus labākos piemērus, kas pēc tam jāiesniedz Eiropas mēroga atlasē procesam. Šis izvērtēšanas un atlasē process jāveic trīspusējā valsts tīklā, iesaistot sociālos partnerus. Vērtētājiem jābūt praktiskām zināšanām par darba vietas iekārtojuma risinājumiem.

Izvērtēšanas laikā jānosaka tie labas prakses piemēri, kas atbilst attiecīgajiem kritērijiem:

- **priekšmeta kritēriji**, kas ietverti Eiropas kampaņas informācijas lapā;
- **labas prakses kritēriji**, kas ietverti A pielikumā;
- **balvas piešķiršanas kritēriji**, kas ietverti izvērtēšanas anketas C pielikumā.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka piemēri NETIKS pieņemti, ja:

- uzlabojums ir paredzēts tikai atsevišķām personām un tā nav plašāka riska pārvaldības metodes daļa, kas izslēdz vai novērš atklāto risku jau pirmsākumā;
- labas prakses piemērs nepārprotami ir veidots vienīgi peļņas nolūkā; tas jo īpaši attiecas uz precēm, ražojumiem vai pakalpojumiem, kurus tirgo vai kurus iespējams tirgot.

Pirms Aģentūras paziņojuma par balvas ieguvējiem nedrīkstētu atklāt, kuri piemēri ir nosūtīti Aģentūrai.

Turklāt dalībvalstīs tiek mudinātas publicēt (tiešsaistē vai drukātā veidā) tos labas prakses piemērus, kas atbilst kritērijiem un kuriem ir laba kvalitāte, bet kas nav iesniegti Eiropas mēroga atlasē procesam. Var pasniegt arī balvas valsts mērogā.

3. posms – nosūtīšana Aģentūrai

Pēc tam divus vislabākos piemērus valsts mērogā nosūta Aģentūrai, atzīmējot kā pirmo un otro.

- Koordinācijas centriem jānorāda, kuri no diviem sūtījumiem ir vislabākais, tādejādi atvieglotot apspriešanu Eiropas līmenī.
- Svarīgi ir ievērot izvēlēto paraugu, ieskaitot visu paskaidrojošo materiālu, nosūtīšanas termiņu, lai atvēlētu pietiekamu laiku tulkošanai un Eiropas līmeņa novērtēšanas sagatavošanai.
- Valstu piemēri ir jānosūta *Estibaliz Vidart*: vidart@osha.europa.eu

Katram piemēram jāpievieno apkopojuma anketas B pielikums:

- apkopojuma anketu var aizpildīt jebkurā Kopienas valodā, lai arī Aģentūra labprātāk tās saņemtu angļu valodā;
- apkopojums jā sagatavo kā *MS Word* dokuments un jāiesniedz elektroniskā formātā;
- apkopojumam nedrīkst būt garāks par 9000 rakstzīmēm (aptuveni 5 lappuses); ja apkopojums ir garāks, Aģentūrai būs lielāki tulkošanas izdevumi³;
- apkopojuma tekstam jābūt skaidram un saprotamam, lai tas ir saprotams ikvienam, kurš vēlētos ieviest piemēru savā darba vietā;
- apkopojuma anketā (B pielikums) drīkst būt tikai teksts, bet ne fotogrāfijas, diagrammas utt. (skatīt papildu informāciju turpmāk).

---

³ Tulkošanas centrs aprēķina izmaksas pēc rakstzīmju skaita, tā vietā, lai skaitītu vārdus vai lappuses. Tāpēc esam norādījuši pieļaujamo rakstzīmju skaitu.

Papildu informācija

Aģentūra gaida papilddokumentāciju, lai palīdzētu izvērtēšanas darba grupai novērtēt uzlabojuma kvalitāti un darbības vērienu.

- Papilddokumentācijā, piemēram, varētu būt:
  - rokasgrāmatas vai cita dokumentācija, kas ir piemēra daļa;
  - fotogrāfijas, ilustrācijas, grafiki, diagrammas utt., kas palīdz paskaidrot piemēru (bieži vien pārveidotās darba vietas fotoattēls ir īpaši noderīgs).
  - fotogrāfijas jāiesniedz atsevišķi *.jpeg* vai *.gif* formātā;
  - var būt lietderīgi pievienot arī uzņēmuma stratēģijas vai mācību materiālu ilustrācijas;
- papildu materiālus vēlams iesniegt elektroniskā formātā, taču
  - var tikt pieņemti materiāli arī papīra formātā;
  - papildu materiāli netiks tulkoti;
  - papildu materiāli, kas saņemti pēc galīgā iesniegšanas termiņa beigām (augusts), angļu vai citās valodā var nebūt pieejami izvērtēšanas komisijai pirms tās pārstāvju tikšanās.

Koordinācijas centri katram piemēram aizpilda izvērtēšanas anketas C pielikumu.

- Izvērtēšanas anketu vēlams aizpildīt angliski.
- Izvērtēšanas anketa jānosūta elektroniskā formātā.

4. posms – Eiropas līmeņa izvērtēšana

Valstu iesniegtos piemērus apstiprina un novērtē izvērtēšanas darba grupa, ko veido Valdes četru interešu grupu pārstāvji un attiecīgās nozares lietpratējs, un izraugās nelielu skaitu balvas uzvarētāju un „ieteicamo” piemēru. Precīzu balvu skaitu nevar precizēt, pirms tiekas izvērtēšanas darba grupa.

Aģentūra atlīdzina izdevumus, vienam katras balvas ieguvēja pārstāvim apmeklējot balvu pasniegšanas ceremoniju. Ceremonija notiks 2009. gada pavasarī.

Citi pārstāvji un „ieteicamo” piemēru pārstāvji arī drīkst apmeklēt ceremoniju, bet uz sava rēķina.

Visi labas prakses piemēri tiks publicēti *EU-OSHA* interneta vietnē Aģentūras ziņojumā pēc balvu pasniegšanas ceremonijas.

A pielikums Kas ir laba prakse?

Izvēlētajam labas prakses piemēram pēc iespējas jāparāda reāls (nevis teorētisks vai hipotētisks), identificējams uzlabojums, kas palīdz izslēgt un novērst risku darba vietā. Šim uzlabojumam:

- jāuzlabo vispārējie darba apstākļi;
- jābūt efektīvam veselības, drošības un darba efektivitātes veicināšanā;
- jābūt vērīgam uz identificētā riska izslēgšanu vai novēršanu tā pirmavotā;
- jābūt īstenotam pašā uzņēmumā, veicot pašiem savu risku novērtējumu;
- jāveicina uzstādījums, ka riska novērtējums ir visa pamatā; par to ir atbildīgs ikviens savā darbavietā, nevis tikai darba devēji (vai eksperti);
- jābūt skaidri identificējamam kā rīcībai, kas izraisījusi riska samazinājumu;
- jāpanāk identificējams un pastāvīgs ieguvums;
- jāatbilst attiecīgajām tās dalībvalsts likumu prasībām, kurā tā ir īstenota, un, vēlams, jāpārsniedz šie minimālie standarti;
- jābūt vienādam gan darba devēju, gan darbinieku sniegtajam ieguldījumam;
- jāsaņem augstākā līmeņa vadības atbalsts.

Starp atzītajiem ekspertiem jābūt viedokļa vienprātībai par to, ka uzlabojums ir efektīvs un saistīts ar MVU (tieši vai nododot citiem), kā arī saistību ar darbaspēku.

Aģentūras labas prakses definīciju var atrast:

http://europe.osha.eu.int/good_practice/background.stm

Iepriekšējos Eiropas Labas prakses balvu ieguvējus var atrast ziņojumos:

<http://agency.osha.eu.int/publications/reports/>.

C pielikums: novērtējuma veidlapa

KRITĒRIJI	PIEMĒRAM	Novērtējums
Pretendenta atbilstība	Vai piemērs ir ražojums vai pakalpojums, ko tirgo komerciālos nolūkos? (Ja atbilde ir uz šo jautājumu ir jā, šo piemēru diskvalificē.)	Nē Jā
Ja atbilde uz šo jautājumu ir „jā”, šo piemēru diskvalificē.		
Saistība	Vai šī informācija ir tieši saistīta ar labu praksi riska izslēgšanā vai samazināšanā darbā?	Nē Jā
Mērķis	Vai šis piemērs ir no darba vietas vai, ietverot darbam paredzētus pasākumus?	Nē Jā
Risku novēršana to izcelšanās fāzē	Vai šis piemērs izslēdz vai novērš risku tā rašanās fāzē, izmantojot labu vadības praksi, jo īpaši efektīvi lietojot riska novērtēšanu un tās rezultātu īstenošanu? Vai tādi uzlabojumi kā apmācība nepārprotami ir daļa no vispārējās pieejas, kas vērsta uz risku izslēgšanu vai novēršanu to rašanās fāzē?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Īstenošana	Cik veiksmīgi šie pasākumi ir īstenoti praksē?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Uzlabojumi	Cik labi piemērs parāda reālo uzlabojumu?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Līdzdalība	Vai piemērs parāda efektīvu līdzdalību, iesaistot darba ņēmēju / strādnieku un viņu pārstāvju piedalīšanos?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Konsultācija	Cik labi nepieciešamības gadījumā piemērs parāda labas sapratnes apliecinājumu vadības un arodbiedrību / darbinieku vidū?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Ilgspējība	Vai piemērs būs ilgtspējīgs?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Likumdošana	Vai šie pasākumi atbilst attiecīgajām dalībvalsts likumu prasībām un, vēlams, pārsniedz šo prasību minimumu?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Pielāgošanas iespējas	Cik labi šo informāciju varētu izmantot citās situācijās (piem., dalībvalstīs, rūpniecības nozarēs, citās darba vietās)?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Jauninājumi	Vai piemērs ir aktuāls, t.i., jaunākais un saistīts ar esošo darba praksi Eiropas Savienībā? Vēlams, lai tas ar piemēra palīdzību pievienotu vērtību pašreizējai	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši

	dalībvalstu praksei.	Jā, labi
Aptvertās informācijas precizitāte	Vai sniegtā informācija ir pietiekami izvērsta un precīza?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Noformējums un izskats (tīmeklim)	Vai piemērs ir aprakstīts skaidri un saprotami?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Konsenss	Vai piemērs ir pieņemams visiem valsts tīkla partneriem?	Nē Jā, vāji Jā, apmierinoši Jā, labi
Aģentūrai nedrīkstētu būt nevienam piemēram uz kuru kādā no jautājumiem atbildēts ar NĒ.		
Vispārējais viedoklis		
Valsts līmeņa nozīmēšana	Pirmais/otrais	
Piemēra pozitīvās īpašības		
Piemēra negatīvās īpašības:		
Slēdziens		
Valsts žūrijas locekļa paziņojums	Lūdzu, miniet to cilvēku vārdus un organizāciju nosaukumus, kas piedalījās valsts atlasē un lemšanas procedūrā.	

**Eiropas kampaņa 2008-09 – risku novērtēšana
 Labas prakses balvas**

Provizoriskais saraksts

DARBĪBA	DALĪBNIKI	GALA TERMIŅŠ
Informācijas lapa un procedūras koordinācijas centriem attiecībā uz komentāriem	Aģentūra, Koordinācijas centri	2007. gada oktobris
Koordinācijas centru komentāri	Koordinācijas centri, Aģentūra	2007. gada 31. oktobris
Sagatavots informācijas lapas uzmetums	Aģentūra	2007. gada novembris
Informācijas lapa un procedūras nosūtītas tulkošanai un tad pārbaudītas	Aģentūra, Koordinācijas centri	2007. gada novembra beigas
Informācijas lapa publicēta tīmekļa vietnē	Aģentūra	2008. gada janvāris
Informācijas lapa publicēta	Aģentūra	2008. gada februāris
Reklāma Aģentūras tīmekļa vietnē – paziņojumi tīmeklī	Aģentūra	No 2008. gada februāra līdz augustam
Reklāma dalībvalstīs vietējā līmenī – paziņojumi tīmeklī, pasta sūtījumi, raksti un rubrikas plašsaziņas līdzekļos u.c.	Koordinācijas centri	No 2008. gada februāra līdz augustam
Koordinācijas centri saņēmuši paraugus	Dalībnieki	Saskaņā ar valsts plāniem
Koordinācijas centru lemšanas procedūra, ieskaitot konsultāciju ar sociālajiem partneriem	Koordinācijas centri	Saskaņā ar valsts plāniem
Aģentūra saņēmusi izvēlētās dalībvalsts LP piemērus, kas uzrakstīti <u>valodā, kas nav angļu valoda</u>	Koordinācijas centri, valsts tīkla biedri	2008. gada 12. septembris (37. nedēļa, piektdiena)
Aģentūra saņēmusi izvēlētās dalībvalsts LP piemērus, kas uzrakstīti <u>angļu valodā</u>	Koordinācijas centri, valsts tīkla biedri	2008. gada 10. oktobris (41. nedēļa, piektdiena)
Piemēri (galvenais dokuments, kas nav garāks par 5 lappusēm) iztulkoti angļu valodā	Aģentūra	2008. gada 10. oktobris (41. nedēļa, piektdiena)
Eiropas žūrija izvēlas uzvarētājus	Žūrija	2008. gada 17. novembris (47. nedēļa, pirmdiena)
Pabeigts brošūras manuskripts Komunikācijas un veicināšanas nodaļai	Aģentūra	2009. gada 23. janvāris (4. nedēļa, piektdiena)
Apbalvošanas ceremonija Bilbao	Ielūgtie dalībnieki	2009. gada pavasaris (provizoriski)
Internetā publicēta un iepazīstināta Labas prakses brošūra	Aģentūra un dalībvalstis	2009. gada pavasaris (provizoriski)